



IVO SVETINA

Orli, vrabci in bogovi

1.

Pojem, ko bivam v Vrtu pozabe, in mislim, da bom preuredil svet: da osvobodim misel plašno, priklenjeno na jalovo skalo, ki ne krene nikamor: ne k smrti, ne k življenju, ki jo oba vabita in kličeta kot mamó, ki v mrtvem bogu ne prepozna svojega otroka.

Izročim se ti, ki so tvoje roke umazane od dela, ker vem, da si neveden in nedolžen. In ko sem ves tvoj, prisluhnem Njemu, ki si je v enem samem hipu zamislil ves svet in razložil Eno od Vsega: ptiče od oblakov, sneg od marjetic. Potlej pa je bilo moje spanje mirno kot ribnik v mesečini.

2.

Komaj rojen sem bil položen k medeni dojki. Vrhovi gora so bili odeti v čistost in vode so bile zrcala vsemu; tudi čadastemu kosu, ki je poletel na drugo stran tihega ribnika, da se je v vodenem zrcalu neštetokrat pomnožil in je njegov rod postal najštevilnejši. Mati je bila kot najnežnejše ležišče, ki ga ljubeča žena postelje ljubemu, ko se vrne iz Dežele mrtvih, kamor je odšel še kot otrok.

Gore kakor rože v zgodnjem jutru, vode razcepljene v neštete studence – tu se končuje resničnost in se prične kraljestvo utvar. Beli sejalec pa stopa prek Vrta pozabe in bogastvo sveta

se spreminja v topel, južni veter. "Glej mi naravnost v oči, ker tam si se začel in tam, v temni globini pogleda, je že odgrnjeno ležišče, v katerem zaspiš, ko sam sebi postaneš brat," mi je dejala, vsa od medu.

3.

Prisluškujem besedam njega, ki je zaničeval bogove, z indigom in cinobrom obarvanih obrazov, in gradil mostove, povezujoče bregove divjih rek in razločujoče resnico od laži. Nato pa sem se (po njegovem nasvetu) sklonil k nežnim rastlinam, rastočim iz plitke vode, in jim zapel uspavanko, ker bile so razvajeni otroci zlobnih vladarjev vzvišenih naličij. Pet stoletij je minilo, odkar je zadnjič šel prek Mosta razločevalca, a njegovi koraki še vedno odmevajo v moji notranjosti, ki je kot kapelica na zapuščenem kraju: veter in želje pobožnih me ovijajo, da me je že vsega zarasel bršljan.

4.

Noč, tako nežna, kot da bi bila narejena iz otrok, je pregnila dom moje duše in z Vrta pozabe se je začela pesem, ki je pela o hladnih studencih in senčnih gajih tam daleč na jugu, na obalah purpurnega morja. Duša je ležala ob ognju in bila del skrivnosti, ki se razodene šele po koncu. "O Gospod, kdaj bom lahko stopil k tebi in se dotaknil tvojega žarečega čela?" "Stopi k cvetočemu grmu, kjer si vrabci volijo kralja," se je glasil odgovor Gospoda življenja. Jaz pa sem pokleknil pred njo, po kateri edino sem, in zamahnila je s svetlečim mečem. Bila je noč, nežna, kot da je iz otrok narejena, in moja duša se je vzpenjala navzgor, tja gor, kjer se sreča s prvo bledo zvezdo in postane njeno slepo oko.

5.

Prišla bo noč, poslednja noč pred neusmiljenim jutrom, ki bo z ledeno svetlobo terjalo: "Daj, kar si dolžan! Daj, ker živiš!" Moje edino delo bo mižanje in varovanje izročila, ki mi ga je nekoč davno, ko se je svet zdel kot otroška risba, zaupala temna mati. In za zaprtimi vekami bom preizkušal

stanovitnost nočnega neba in si želel, da mi zapoje nežno pesem, s katero odidem s tega sveta in se na poti v nič za eno življenje ustavim v Vrtu pozabe. V zibki pa bo ležala beseda, smrti naznanilo.

6.

Modrost me je gnala od doma in srce učila, naj pozabi na ljubosumje in domotožje. Tako sem bil brezdomec, išoč žensko telo, da se spusti vanj kot v vodnjak, v katerem mavrica svojo sestro najde. In sredi poletne plohe se mi je razkril dom kot dih, ki polni moje bitje s sladkostjo in pozabo. Nikamor več ne grem, ničesar več si ne poželim! saj enkrat sem že premeril nebesni svod in prehodil svileno pot od začetka do konca. Od nevednosti k popolnosti.



7.

Legenda pripoveduje o kralju, ki se je zaobljubil, da bo vse svoje premoženje razdal revnim in ubogim. In daroval je tudi lastne oči, da je slepec spregledal in v oslepljenem prepoznal svojega kralja, ki se je zaobljubil, da bo vse, kar ga veže na zemeljsko življenje, razdal revnim in ubogim. In še za življenja dosegel utrnitev vseh svojih želja in hotenj. Da umre, še preden bo umrl.

Jaz pa sem se v lastno dušo potapljal, kakor da je ocean najčistejše pesmi. In moj sin je postal moški in močan kot stoletno drevo. Njegova beseda je pot, po kateri stopam, kralj brez kraljestva, in semena sejem v kamnita tla, da se nič, prav nič ne rodi iz njih. Le čisti zven sinove besede traja, najlepša pesem, ki bo mojim očem vrnila plaho svetlobo.

8.

Sklonil sem se k sladkemu pečatu, ki pod tvojim belim trebuhom cveti. Ker oznanjeno je bilo, da bo prišel, ki ne bo poznal sramu. In bila si trpka pijača, ki mi je odvzela telesno obliko, da sem se izgubil v tvojem vonju. Odtlej živim, zaviti v kitajsko svilo, pod sinjim baldahinom, ponazarjajočim nebesni svod v času spomladanskega enako-nočja. Nikdar več se ne zbudim iz sanj, ki jih sanjaš v najzgodnejši jutranji uri, ko je vse tvoje telo prelito s srebrnim znojem in ima tvoja koža okus po divji vaniliji.

9.

Sveti ogenj je položen v temelje svetišča, v katerega hodijo ptiči k večerni molitvi. Saj njihovo grlo je ustvarjeno tako, da vsak gram zraka rodi zvok, čist in do neba visok. Na večerni strani se svet rahlo krivi in pada navzdol proti brezdnu, v katerem so doma pogubljenje in tema in tisočletna zima. En sam je med pevci, ki si upa poleteti do roba in še čez: to je vrabec, od katerega bi se orel moral učiti potrpežljivosti in o katerem sem nekoč že napisal nepomembno pesem: o sladkosti drobtinice, ki jo je zaužil na vrelem pesku obale Egejskega morja.

10.

Orli in vrabci, bogovi in po zraku letajoče skušnjavke krilate, muhe in metulji, dežne kaplje kakor biseri pravilne, mavrica in oblaki, beli kot otroška dlan – vsi, prav vsi bodo strmo-glavili na jalovo zemljo, v Vrt pozabe, in nobeno zrno ne bo vzknilo, ker to ni kraj tolažbe in spokoja, ampak kraj strašnega opomina: to življenje nima nobene moči več; je le še naznanilo smrti. Ljubezen, modrost in moč so samo še nejasne besede, ki me obiskujejo v uri, ko so me vsi zapustili. V meni je že zbujen tujec: lep je njegov z ognjem umit obraz, odsevajoč v vseh pojavih Stvarstva: na snežnem vrhu gore in na metuljevem krilu.

11.

Razkrij mi svoje ime, ki si popisal moje življenje, kot da sem tvoj sin! Sledil sem ti kakor zaljubljena sužnja; in v vsaki tvoji kretnji sem ugledal svojo jutrišnjo ljubimko. A resničnost se je raztapljala v rani očesa in jezik je iskal ostrine in natančnosti, da bi ukanil privide in utvare. In ni umrla želja, da se preseže življenje in premaga smrt. Ker lepota se je skrila v zavetje one mile noči, o kateri je pel sveti Janez od Križa: *"Nekoč, v temni noči, v ljubezni hrepenenju vsa goreča, o neizmerna sreča!"* Moja noč pa se je šele prav začela. Brez konca, brez dna. V Vrtu pozabe, brez zvezd nad njim.